13/09/2019

“Ποιος είναι αυτός που έβαλε σε τάξη τα ουράνια και τα επίγεια;”

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως

Μητροπολίτης Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως Ιερεμίας

Στα κηρύγματά μας, αδελφοί χριστιανοί, σας παρουσιάζω με απλότητα το φημισμένο έργο του αγίου Ιωάννου του Δαμασκηνού, «έκδοσις ακριβής της Ορθοδόξου πίστεως». Στο προηγούμενο κήρυγμά μας λέγαμε ότι ο Θεός είναι ακατάληπτος. Δεν μας άφησε όμως σε πλήρη άγνοια ο Θεός, αλλά μας εφανέρωσε την δόξα Του, στην φύση πρώτα, αλλά πληρέστερα μας την εφανέρωσε στα ιερά βιβλία της Αγίας Γραφής, την Παλαιά και την Καινή Διαθήκη. Και με βάση την αποκάλυψη αυτή της Αγίας Γραφής εμάθαμε ότι ο Θεός είναι τρία πρόσωπα, αλλά μία ουσία. Είναι ο πατέρας, ο Υιός και το Άγιο Πνεύμα. Και ότι ο Πατέρας γεννά τον Υιό και εκπορεύει το Άγιο Πνεύμα.

Επίσης, αδελφοί, λέγουμε σήμερα ότι από τα ιερά Ευαγγέλια γνωρίζουμε και πιστεύουμε και ομολογούμε ότι ο Υιός του Θεού και Θεός, από βαθειά αγάπη σε ᾽μας για την σωτηρία μας, συνελήφθηκε με την δύναμη του Αγίου Πνεύματος, χωρίς ανδρικό σπέρμα, στην Κοιλία της Θεοτόκου Μαρίας. Και γεννήθηκε απ᾽ Αυτήν αφθόρως και έγινε τέλειος άνθρωπος, όπως ήταν και παρέμεινε και τέλειος Θεός, «θεάνθρωπος» με μία λέξη. Οι δύο φύσεις του Ιησού Χριστού, η θεία και η ανθρώπινη, ενώθηκαν, χωρίς καμία σύγχυση, στο ένα πρόσωπο και στην μία υπόστασή του, στην υπόσταση και το πρόσωπο του Υιού του Θεού. Αλλά σ᾽ αυτό το θέμα, στην ένωση των δύο φύσεων στο πρόσωπο του Ιησού Χριστού, θα ξαναμιλήσουμε σε άλλο μας κήρυγμα της σειράς αυτής. Έχετε όμως υπ᾽ όψιν, αδελφοί χριστιανοί, ότι αυτές τις αλήθειες της πίστης μας, που σας είπα και άλλες περισσότερες που θα λέγουμε κάθε φορά, δεν μπορούμε να τις κατανοήσουμε με την λογική. Δεν μπορούμε, δηλαδή, να νοήσουμε πως είναι η θεία ουσία, πως Θεός γεννήθηκε από Θεό ή ο μονογενής Υιός του Θεού έγινε άνθρωπος από παρθενική σάρκα και πλαστουργήθηκε απ᾽ αυτήν με διαφορετικό νόμο από την δική μας γέννηση ή πως βάδισε στα νερά της θάλασσας χωρίς να βρέξει τα πόδια του κ.α. κ.α.

Τα ομολογούμε όμως όλα με πίστη, γιατί έτσι μας παραδόθηκαν από τα θεία λόγια της Παλαιάς και της Καινής Διαθήκης.

Με την αποκάλυψη, λοιπόν, που μας δόθηκε από την Αγία Γραφή, την Παλαιά και την Καινή Διαθήκη, πιστεύουμε και ομολογούμε ότι υπάρχει Θεός. Αλλά αυτό το δέχονται όλοι, και οι ειδωλολάτρες ακόμη. Γιατί, μας είπε στο προηγούμενο κήρυγμα ο άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός, ότι η γνώση της ύπαρξης του Θεού έχει φυτευθεί στην φυσική μας κατασκευή. Αλλά η κακία του Πονηρού, του Διαβόλου, καταδυνάστευσε τόσο πολύ την ανθρώπινη φύση, ώστε μερικοί είπαν το πιο ανόητο και το πιο κακό από όλα τα κακά, ότι δεν υπάρχει Θεός. Γι᾽ αυτούς ο ιεροφάντης Δαυίδ λέγει, «είπεν άφρων εν τη καρδία αυτού, ουκ έστι Θεός» (Ψαλμ. 13,1). Αυτοί είναι οι άπιστοι και οι άθεοι. Αλλά από την μια μεριά οι μαθητές και απόστολοι του Χριστού, αυτοί οι ψαράδες, τους ψάρεψαν με την διδασκαλία τους και τα θαύματά τους και έφεραν τους άθεους στην θεογνωσία. Παρόμοια δε από την άλλη και οι διάδοχοι των Αποστόλων, ποιμένες και διδάσκαλοι της Εκκλησίας, με την Χάρη του Αγίου Πνεύματος και αυτοί, με την διδασκαλία τους και τα θαύματά τους, φώτισαν τους πλανεμένους και σκοτισμένους απίστους και αθέους και τους έκαναν να έλθουν στο φως της αλήθειας. Εμείς όμως, λέγει ο άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός, δεν πήραμε μεν το χάρισμα των θαυμάτων και της διδασκαλίας, γιατί έχουμε καταστήσει ανάξιους τους εαυτούς μας με την κλίση προς τις κοσμικές ηδονές, αλλά μπορούμε να πούμε λίγα για το θέμα αυτό της

ύπαρξης του Θεού παίρνοντας από αυτά που μας έχουν παραδοθεί από τους φωτισμένους διδασκάλους της Χάριτος, τους αγίους Πατέρες. Αλλά και πάλι, λέγει ο Δαμασκηνός, πρέπει να κάνουμε προσευχή στην Αγία Τριάδα, τον Πατέρα, τον Υιό και το Άγιο Πνεύμα, για να αποδίδουμε σωστά την διδασκαλία που παραλάβαμε.

Και αρχίζει λέγοντας: Όλα τα όντα είναι ή κτιστά ή άκτιστα. Αν είναι κτιστά, οπωσδήποτε είναι και τρεπτά. Και πρέπει να είναι τρεπτά, γιατί άρχισαν από τροπή. Δηλαδή ήταν μη όντα και έπειτα έγιναν όντα. Άρα τράπηκαν. Έτσι λοιπόν αφού είναι τρεπτά, είναι υποδουλωμένα στην φθορά και την αλλοίωση κατά την προαίρεσή τους (τα νοητά κτιστά όντα). Αν όμως είναι άκτιστα, οπωσδήποτε πρέπει να είναι και άτρεπτα. Γιατί, όπως η ύπαρξή τους είναι ενάντια προς την κτιστή πραγματικότητα, και ο λόγος του πως αυτά υπάρχουν είναι και αυτός ενάντιος. Λοιπόν: Σύμφωνα με τα παραπάνω, όλα τα όντα που αισθανόμαστε, επειδή είναι κτιστά, όλα αυτά τρέπονται και αλλοιώνονται και μεταβάλλονται με πολλούς τρόπους. Στα κτιστά αυτά υπάγονται και οι άγγελοι. Οι άγγελοι, όπως και οι ψυχές μας και οι δαίμονες, ανήκουν στα «νοητά» κτιστά. Και επειδή είναι κτιστά, γι᾽ αυτό μεταβάλλονται σύμφωνα με την προαίρεσή τους. Σύμφωνα δηλαδή με την προκοπή τους στο καλό και την απομάκρυνσή τους απ᾽ αυτό. Τα τρεπτά όντα, λοιπόν, είναι οπωσδήποτε κτιστά. Και τα κτιστά όντα οπωσδήποτε δημιουργήθηκαν από κάποιον. Αυτός δε ο κάποιος, ο δημιουργός, πρέπει να είναι άκτιστος. Γιατί, αν πούμε ότι και αυτός ο δημιουργός κτίστηκε, από κάποιον άλλο, πρέπει να είναι αυτός ο άλλος ο άκτιστος. Άκτιστος, λοιπόν, είναι ο δημιουργός και αφού είναι άκτιστος είναι και άτρεπτος. Αυτό όμως – λέγει ο Δαμασκηνός – τι άλλο θα μπορούσε να είναι, παρά μόνο ο Θεός;

Αυτά όλα, που είπαμε παραπάνω, είναι το πρώτο επιχείρημα του αγίου Δαμασκηνού ότι υπάρχει Θεός. Αλλά προχωρεί και σε άλλο επιχείρημα: Και αυτή η συνοχή της κτίσεως, λέγει, και η συντήρηση και η κυβέρνηση μας διδάσκει ότι υπάρχει Θεός. Υπάρχει αυτός, που έχει συγκροτήσει το παν, και το συνέχει και το συγκρατεί και πάντοτε προνοεί γι᾽ αυτό. Γιατί πως οι ενάντιες δυνάμεις, λόγου χάριν, η φωτιά και το νερό, ο αέρας και η γη, παραμένουν αδιάλυτες και εργάζονται συνταιριασμένες, πως θα γινόταν έτσι, αν δεν τα συνταίριαζε μία παντοδύναμη δύναμη, που τα κρατά συνέχεια αδιάλυτα;

Και συνεχίζει λέγοντας ο Δαμασκηνός: Ποιος είναι αυτός που έβαλε σε τάξη τα ουράνια και τα επίγεια, αυτά που βρίσκονται στον αέρα και στο νερό; Και πολύ περισσότερο λέγουμε, ποιος είναι αυτός που έφερε σε ύπαρξη αυτά που υπήρχαν και πριν από τα υπάρχοντα στον αέρα και το νερό; Όπως, λόγου χάριν, ο ουρανός και η γη και ο αέρας και η φωτιά και το νερό; Ποιος τα ανέμιξε σε κίνηση και έχουν μία ασταμάτητη και ασυγκράτητη φορά; Αυτός είναι ο δημιουργός τους, που έβαλε σε όλα και αυτήν την αιτιώδη τάξη, με την οποία το καθένα πορεύεται

κανονικά. Θα πούμε ότι όλα αυτά έγιναν αυτόματα, κατά τύχη; Ας πούμε ότι όλα έγιναν κατά τύχη. Την τάξη σ᾽ αυτά ποιος την έβαλε; Ας πούμε, αν θέλετε, ότι και αυτή είναι κατά τύχη. Από ποιόν όμως διατηρείται και φυλάγεται αυτή η τάξη τόσους πολλούς αιώνες και είναι η ίδια όπως στην αρχή; Δεν πρέπει τώρα να πούμε για κάποιον άλλο, πέρα από την τύχη και το αυτόματο; Αυτός είναι ο Θεός!